

1710 Slaget vid Helsingborg

Description

Slaget vid Helsingborg stod den 28 februari 1710 vid Helsingborg. De stridande parterna var den danska generalmajor J. Rantzau, och den lika stora svenska generalguvernören i Skåne, Magnus Stenbock.

därvarande
n, ledd av
v

generalguvernören i Skåne, Magnus Stenbock.

Slaget hade sin upptakt när Danmark försökte utnyttja det svenska nederlaget vid Poltava år 1709 genom att på hast landstiga med en invasionsarmad vid Råå. Därför delar av de svenska stridskrafterna hade utplånats vid Poltava, var styrkorna i landet i dåligt skick för att bjuda tillräckligt försvar. Stenbock tvingades därför dra sig tillbaka till Småland, där en ny armad trånades upp. Under tiden ryckte den danska armaden allt längre in i Skåne, med målet att inta flottbasen i Karlskrona. När Stenbock slutligen kunde tränga in i Skåne drog sig de danska trupperna tillbaka till Helsingborg, där det avgörande slaget sedan stod. Slaget slutade i svensk seger och efterföljdes av en dansk reträtt från Skåne. Detta blev därmed Danmarks sista större kraftsamling att återta Skånelandskapen.

På senhösten 1709 samlades en ansevärd dansk flotta i Åresund. Den 1 november ankrade denna på redan utanför Råå, på samma plats som de danska styrkorna landstigit år 1676 i början av det Skånska kriget. Landstigningen påbörjades den 2 november och samma dag landsteg den danske kungen, Fredrik IV, med sin drottning vid Råå. Den danska invasionsarmaden bestod av 15 000 man och den måtte praktiskt taget inget motstånd från svensk sida. I början av december kontrollerade danskarna praktiskt taget hela mellersta Skåne utom Landskrona och Malmö. General Magnus Stenbock hade under tiden lagt ner stor måna på att samla ihop en ny svensk armad och flera nya regementen började samlas i Växjö, där Stenbock tänkt utgå från. Den 5 februari hade Stenbock förflyttat sig till Osby där ytterligare förband anslöt sig och man hade nu samlat ihop cirka 16 000 man. Genom detta var den svenska armaden nu avsevärt större än den efterhand allt mer decimerade danska. Stenbock hade för avsikt att marschera över Rånne ner till Kävlinge och på så sätt skära av danskarnas försörjningslinjer. Den danska befälhavaren Reventlow insåg allvaret och övergav genast norra Skåne och vände sig derut för att skapa en ny försörjningslinje via Barsebäck. När de nådde Ringsjö i centrala Skåne blev Reventlow plötsligt sjuk och fick överlämna befälet till generalmajor J. Rantzau.

Järgen Rantzau som begav sig upp mot Helsingborg. Väl uppe i staden kunde Rantzau få förstärkningar och när han slog läger bestod hans styrkor av 10 000 fotsoldater och 4 000 ryttare. Samtidigt innebar Rantzaus marsch mot Helsingborg att Stenbock fick fri lejd till garnisonen i Malmö, där han kunde hämta 20 välbekända kanoner, och dessutom fick han tillgång till de skånska slåtternas proviantförråd. Stenbock kunde därför vänta till den 26 februari innan han begav sig upp mot Helsingborg. Den 27 februari nådde Stenbock Fleninge norr om Helsingborg, där han slog läger för natten. Den svenska armén var vid tillfället lika stor som den danska och hade ett stort kavalleri, men därigenom också färre infanterister. På morgonen den 28 februari stod de danska trupperna redan utposterade på sina ställningar i väntan på de svenska styrkorna. Fronten sträckte sig nästan tre kilometer i nord-sydlig riktning öster om staden. Den västra flygeln var placerad mellan Pilsjöskog och Ringstorpsheden, på vilken danskarnas artilleri var placerat. Centern sträckte sig från Ringstorp till öster om nuvarande Fredriksdal och den högra flygeln nådde ner till Husensjö. Framför sig skyddades trupperna av svårframkomlig terräng i form av halvfrusna sankmarker. Stenbock hade redan vid gryningen påbörjat sin marsch mot Helsingborg. Han förflyttade sig först rakt västerut mot Allerum och vände sedan söderut. När han närmade sig de danska ställningarna formerades armén i slagordning. Den högra flygeln stod vid Senderöds by, medan den västra flygeln

sträckte sig bort mot Bro.

På morgonen den 28 februari stod de danska trupperna redan utposterade på sina ställningar i väntan på de svenska styrkorna. Fronten sträckte sig nästan tre kilometer i nord-sydlig riktning öster om staden. Den västra flygeln var placerad mellan Pilsjöskog och Ringstorpsheden, på vilken danskarnas artilleri var placerat. Centern sträckte sig från Ringstorp till öster om nuvarande Fredriksdal och den högra flygeln nådde ner till Husensjö. Framför sig skyddades trupperna av svårframkomlig terräng i form av halvfrusna sankmarker. Stenbock hade redan vid gryningen påbörjat sin marsch mot Helsingborg. Han förflyttade sig först rakt västerut mot Allerum och vände sedan söderut. När han närmade sig de danska ställningarna formerades armén i slagordning. Den högra flygeln stod vid Senderöds by, centern framför Gyhults gård, medan den västra flygeln sträckte sig bort mot Brohuset. En timme senare möttes och dolde de stridande parterna för varandra. Men när dimman lättnade runt en timme senare såg Rantzau hur hela den svenska armén stod i full slagordning framför den danska. Även Stenbock blev överraskades, då han såg att de danska ställningarna var mycket fördelaktigare än vad hans underrättelser hade berättat. Rantzau såg att den svenska armén sträckte sig hela vägen ner mot Pilsjöskog och hotade därför att utflankera hans egen västerflygel och ansåg sig därför tvungen att snabbt förstärka den. Han förflyttade delar av infanteriet till flanken och placerade sitt artilleri på Ringstorpsheden varifrån han klockan 12 påbörjade beskjutning av de svenska trupperna. Stenbock hade däremot andra planer än de som Rantzau fruktade. Istället för att utnyttja den svaga danska västra flanken vred Stenbock

istället hela sin arm och åter åter i en mycket tidskrävande manöver som slutligen placerade den vänstra svenska flygeln mellan Brohuset och Filborna by. Detta uppfattades av danskarna som att han försökte omfamna den danska östra flygeln. Då det danska kavalleriet var underlägset hade en överflygling här kunnat slå ut trupperna och ett utbrott mot Helsingborg. För att förhindra detta beordrade Rantzau att svenska kavalleriet skulle rycka fram mot Filborna för att slå sina övervriga officerare om detta

antog de att det var en generell framryckning och började röra

sina trupper mot nordost för att slutligen ställa sig i position längs Ängelholmsvägen. Denna manöver drog ut den danska centern och skapade luckor i den danska linjen som senare inte kunde täppas till, vilket fick fatala konsekvenser för danskarnas del under fortsättningen av slaget. Högerflygelns utfall mot svenskarna blev däremot en framgång som resulterade i att svenskarna slogs tillbaka och den svenska befälhavaren, generallieutnant Jacob Burensköld, togs till fånga. Under tiden hade den svenska östra flygeln förstärkts och började efter hand få ett övertag mot danskarna. Samtidigt uppstod ett rykte inom de danska ryttartrupperna att svenskarna hade omringat dem och anföll dem i ryggen, vilket skapade panik i leden. Snart föll hela ställningen samman och trupperna flydde mot Helsingborg. Medan Rantzau själv deltog i striderna stod Stenbock med god överblick över slagfältet och han uppfattade snabbt luckan mellan den danska högerflygeln och centern. Han lät genast ge order om att alla tillgängliga kavalleristyrkor skulle anfälla den danska centerns flank. När det svenska infanteriet inledde sitt anfall vid Ängelholmsvägen stod de danska trupperna emot med stora svårigheter. När de danska trupperna sedan såg hur den östra flygeln tog till flykten rämades försvaret allt mer samman. De danska elitstyrkorna Gardet och Grenadjärkårerna, som var utplacerade på centerns kanter kunde dock förhindra den svenska framryckningen länge nog för att de andra styrkorna skulle kunna dra till kavalleri från den svenska högerflygeln den danska kommit i elden. Det svenska kavalleriet jagade

danskarna på flykten och därigenom blottades

redan tvingats dra sig tillbaka efter att regementet förlorat nära 500 man. Slaget blev därmed ohållbart för danskarna och centrens överbefälhavare beordrade dansk reträtt. Resterna av den danska armén sökte sin tillflykt innanför de hastigt uppförda vallarna kring Helsingborg. De danska förlusterna var förödande. Man hade förlorat över 7 500 man i stupade, sårade eller tillfångatagna och dessutom var artilleriet i svenska händer. Man var nu tvungen att inställa sig på att försvara staden för att skydda sin reträtt från Skåne. Den svenska armén var efter slaget i betydligt bättre skick än den danska då dess förluster efter slaget uppgick till 2 800 döda eller skadade. Trots sitt övertag valde Stenbock att inte anfälla Helsingborg. I stället belägrade man staden och skickade ett förslag till kapitulation som von Dewitz avvisade. De svenska styrkorna besatt staden från landsidan och när de danska evakueringskeppen anlände ställde man upp ett batteri på udden norr om Kullaporten varifrån man besatt skeppen och skeppsbryggan. Den danska evakueringen av trupperna till Helsing förbjöds den 4 mars. Hand om. För att hindra fler landstigningar vid Råå beordrade Karl XII att en lång befästning i form av ett retranchement skulle uppföras längs kuststräckan norr om fiskelaget. Retranchementet, som numera benämns Råå vallar, stod klart 1713, men kom aldrig till användning.

(utdrag ur Wikipedia)

Category

- Fältslag

Date Created

2016/04/25

Author

christian

default watermark